

Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet (SOU 2016:72)

Näringsdepartementets dnr N2016/06470/FF

Jordbruksverket har fått möjlighet att lämna synpunkter på ovan nämnda betänkande.

Jordbruksverket har som förvaltningsmyndighet inom jordbruksområdet, fiskeområdet och därtill knuten landsbygdsutveckling till uppgift att arbeta för en hållbar utveckling, ett gott djurskydd, ett dynamiskt, konkurrenskraftigt och lönsamt näringsliv i hela landet och en livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna.

Jordbruksverket är förvaltningsmyndighet för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet. Ett av de övergripande syftena för dessa program är att främja företagande och en attraktiv landsbygd. Det ingår flera olika stöd och ersättningar i de båda programmen som är riktade mot landsbygdsutveckling. Ett exempel på stöd som är nytt i nuvarande programperiod är stöd som har fokus på innovationer.

Jordbruksverket deltar gärna i dialoger med andra myndigheter och övriga berörda aktörer när det gäller frågor kring företagande och entreprenörskap med perspektivet landsbygd, glesbygd och småorter.

Föreliggande yttrande ska ses mot bakgrund av detta uppdrag. Jordbruksverket lämnar ett antal generella synpunkter som utvecklas nedan under respektive rubrik i avsnittet Jordbruksverkets ställningstagande.

Jordbruksverkets ställningstagande

Inledningsvis vill Jordbruksverket understryka vikten av entreprenörskap som ett verktyg för att kunna uppnå en ekonomiskt framgångsrik och uthållig utveckling av de olika landsbygderna i Sverige. Hur näringslivet ser ut på landsbygden varierar över landet men genomgående är att entreprenörskap och digitalisering är två ytterst viktiga faktorer för den fortsatta utvecklingen av dessa områden. De areella näringarna jordbruk och skogsbruk är en ekonomiskt viktig grund på vilken ofta även annan entreprenörsverksamhet i dessa områden baseras. Det är tydligt att bredden i näringsverksamheten på landsbygden har ökat och även fortsätter att öka, vilket enligt verkets bedömning, klart pekar på betydelsen av entreprenörskap.

Effekter av globalisering och tekniksprång

Utredningen bedömer att den tekniska utvecklingen måste bejakas. Historiska erfarenheter visar enligt utredningen på att ny teknik på sikt gynnar sysselsättning, inkomster och välbefinnande. Utredningen anser därför att Sverige bör agera offensivt för att därigenom kunna bli en spjutspets i den digitala ekonomin. Nya teknikdrivna företag liksom en fördjupad teknikanvändning i befintliga företag ska därför välkomnas.

Jordbruksverket delar det av utredningen redovisade synsättet. Verket menar att teknikutvecklingen starkt har bidragit till en ökad konkurrenskraft för företagen som bedriver sin verksamhet på landsbygden. Vi ser också att den även fortsatt kommer att vara en stark drivkraft till en ökad konkurrenskraft. Samtidigt vill verket också betona att innovationer inom tjänsteområdet och ny innovativ användning av befintlig teknik är två centrala delar som tillsammans med teknikutvecklingen skapar förutsättningar för en ökad konkurrenskraft.

Jordbruksverket deltar gärna i olika typer av fortsatta dialoger med myndigheter och andra berörda aktörer för att på så sätt kunna delge varandra erfarenheter på detta centrala område.

Regelbörda och entreprenörskap

Utredningen pekar vidare på att regleringar är särskilt betungande för små och nystartade företag och menar att regeringen bör förstärka regelförenklingsarbetet.

Jordbruksverket vill betona att en viktig faktor för att kunna skapa förutsättningar för en konkurrenskraftig näringsverksamhet på lands- och glesbygden är att ansvariga myndigheter och alla andra berörda parter målmedvetet fortsätter att arbeta med förenklingsarbetet. I detta sammanhang vill Jordbruksverket peka på de två nyligen genomförda "Förenklingsresorna", som haft som mål att ge ett flertal myndigheter ökad insikt om behovet av att minska den administrativa bördan för företagen. Verket ser denna insikt som mycket viktig att arbeta vidare med för samtliga berörda parter.

Effektivare vård, hälsa och omsorg

Utredningen tar också upp förhållandet att kostnaderna för hälso- och sjukvård har ökat med drygt fyra procent per år sedan millennieskiftet vilket är ungefär en procentenhet högre än BNP-tillväxten under samma period. En ökad digitalisering har uppskattats kunna sänka dessa kostnader med upp till 25 procent.

Jordbruksverket vill framhålla att arbetet med att möjliggöra och utveckla "e-hälsa" är en förutsättning för att boende på landsbygden, speciellt i de glesare områdena, ska kunna tillförsäkras en fortsatt tillgång till en god vård. Detta

menar verket är en mycket viktig faktor för att landsbygden ska vara attraktiv för att bo, leva och verka på.

Offentlig upphandling

Utredningen lyfter vidare fram en ökad användning av offentlig upphandling som ett verktyg för att kunna bidra till att lösa samhällets utmaningar och stimulera innovationer.

I verkets arbete för en livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna ser vi ett utnyttjande av möjligheterna inom ramen för den offentliga upphandlingen som en viktig komponent i att kunna förstärka en positiv utveckling inom svensk livsmedelsproduktion. Verket delar därför utredningens uppfattning om att offentlig upphandling därmed har en stor betydelse för entreprenörskap och innovation.

Utveckla ”verksamt.se”

Utredningen föreslår att Bolagsverket och Tillväxtverket ges ett uppdrag samt förstärkta resurser för att utveckla en mer heltäckande digital plattform för främjarsystemet baserat på plattformen ”verksamt.se”. Målet med uppdraget är att dels bredda informationen till att omfatta fler aktörer (regionala och privata), dels fördjupa informationen för att därigenom kunna minska behovet av fysisk rådgivning. Stora delar av informationen och rådgivningen rörande frågor om etablering och etableringsstöd i främst företagandets tidigare skeden bör, enligt utredningen, uteslutande kunna ske via internetbaserade plattformar. Undantag bör dock göras för vissa svagare grupper.

Jordbruksverket instämmer i dessa förslag och vill i detta sammanhang peka på det arbete som Jordbruksverket och övriga myndigheter inom myndighetssamarbetet ”Starta och Driva företag” bedriver för att utveckla ”verksamt.se”. Jordbruksverket har bland annat varit drivande i arbetet med att ta fram ”jordbruks- och livsmedelsexportguiden” samt ”livsmedelsimportguiden”. Jordbruksverket tillstyrker därför förslaget att ett uppdrag ges till Bolagsverket och Tillväxtverket. Verket anser dock som komplettering till utredningens förslag att detta uppdrag bör genomföras i samråd med övriga myndigheter som ingår i myndighetssamarbetet ”Starta och driva företag”.

Hur främja den entreprenöriella dynamiken?

Utredningen redogör i bilagan ”Kartläggning av främjarsystemet 2015 (2014)” för Jordbruksverkets stöd till de areella näringarna. Jordbruksverket vill på denna punkt komplettera med att informationen i denna bilaga baseras på

uppgifter från föregående programperiod och hänvisar till verkets hemsida för en aktuellare information.

Jordbruksverket vill också lyfta fram ett nytt stöd som infördes under innevarande programperiod, nämligen ett stöd för att främja innovationer. Stödet består av två olika delar - dels ett stöd för att bilda innovationsgrupper, dels ett stöd för att genomföra innovationsprojekt. Verket hoppas på att detta stöd kan bli ett verksamt medel för att stödja entreprenörskap inom verkets ansvarsområden.

Regler för företagsrekonstruktion

Inledningsvis vill verket i denna del peka på den svåra avvägningen mellan borgenärs- och gäldenärsintressena vid utformningen av nya regler för företagsrekonstruktion. Grundtanken i utredningens resonemang på denna punkt synes vara att förstärka gäldenärsintresset för att på så sätt göra reglerna för företagsrekonstruktion mer entreprenörsvänliga. Verket vill dock peka på den uppenbara risken att förändringar i riktning mot ett för gäldenärer vänligare regelsystem samtidigt kan medföra att entreprenörer därmed också får större problem med att kunna låna upp nödvändigt kapital. Detta då utgångspunkten för borgenärernas vilja att låna ut medel torde vara att de utlånade medlen är tillräckligt väl skyddade genom de regelsystem som styr företagsrekonstruktioner och konkurser.

Medel som investerare däremot är villiga att satsa under mer osäkra betingelser bör entreprenörerna få del av i form av riskkapital. För riskkapital finns helt andra möjligheter för investeraren att få ta del av eventuella vinster från investeringen än vad som gäller för utlånat kapital. Detta förhållande medför i sin tur andra möjligheter för investeraren att kunna balansera sin förlustrisk gällande en viss investering mot vinstmöjligheterna.

Verket instämmer i utredningens resonemang om att betalningsanmärkningar för näringsidkare i register hos kreditupplysningsföretag bör redovisas under samma villkor som gäller för privatpersoner. Betalningsanmärkningar för näringsidkare bör således redovisas först efter det att en skuld fastställts av kronofogde eller domstol. En ordning där gäldenärens inställning till gjorda ansökningar redovisas i registren bör vidare övervägas för att på så sätt öka tillförlitligheten i den information som lämnas till kreditmarknaden.

Utredningen föreslår vidare att den privilegierade ställning som en hyresvärd har vid fortsatt drift av verksamhet i gällande konkursregler också ska gälla vid företagsrekonstruktioner. Verket anser att även jordbruksarrenden uttryckligen ska omfattas av den ändring som utredningen nu föreslår för reglerna för företagsrekonstruktion. Ett sådant tillägg bedöms innebära en ökad trygghet för såväl arrendatorer som därmed kan fortsätta att bedriva sin verksamhet som för jordägare som då inte behöver säga upp arrendeavtalet på grund av en utebliven betalning av arrendet.

Verket anser vidare att vid överlåtelse av jordbruksarrende så ska de särskilda reglerna för sådana överlåtelser som finns i jordabalken 9 kap. 31 § gälla istället

för de regler som föreslås av utredningen. Huvudregeln i jordabalkens bestämmelser är att arrendatorn får sätta annan i sitt ställe endast efter samtycke från jordägaren.

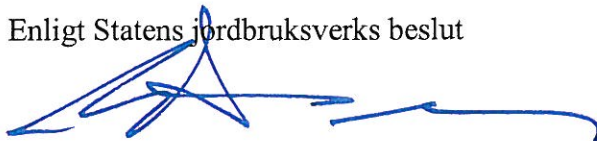
I detta ärende har divisionsdirektören Håkan Henrikson beslutat. Svante Nilsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Anders Swahnberg, Niclas Purfürst, Jörgen Fransson, Magnus Nordgren, Pär Åkesson och Eva-Marie Järmeteg deltagit.

Håkan Henrikson

Svante Nilsson

Enligt Statens jordbruksverks beslut

Svante Nilsson